Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lausunto 27.5.2025

Pekka Vasara
SM/PO

Hallintovaliokunta

Sisäministeriön lausunto asiaan UJ 6/2025 (U 5/2022 vp vp); Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin alueelle suuntautuvan laittoman maahantulon yhteydessä ihmiskauppaa tai maahanmuuttajien salakuljetusta helpottavien tai harjoittavien liikenteenharjoittajien vastaisista toimenpiteistä.

Sisäministeriön asiantuntijalausunto

Hallintovaliokunta on pyytänyt sisäministeriön lausuntoa koskien valtioneuvoston kirjelmää Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin alueelle suuntautuvan laittoman maahantulon yhteydessä ihmiskauppaa tai maahanmuuttajien salakuljetusta helpottavien tai harjoittavien liikenteenharjoittajien vastaisista toimenpiteistä. Sisäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa:

Sisäministeriö pitää lähtökohtaisesti kannatettavana sellaisten keinojen saavuttamista, joilla voidaan torjua liikenteenharjoittajien toimintaa tilanteissa, joissa ne helpottavat tai harjoittavat ihmiskauppaa tai maahanmuuttajien salakuljetusta Euroopan unionin alueelle. Sisäministeriö yhtyykin U-kirjelmässä esitettyihin kantoihin.

Samalla sisäministeriö huomioi, että liikenteenharjoittajilla on jo nykyisen ulkomaalaislain mukaan velvollisuus tarkastaa, että heidän palveluitaan käyttävillä ihmisillä on tarvittavat matkustusasiakirjat. Nykyisiin menettelyihin perustuva seuraamusmaksu on kuitenkin ehdotuksessa esitettyä keinovaliokoimaa hitaampi ja tehottomampi prosessi, eikä sillä saada esimerkiksi lopetettua yhtiön toimintaa tarvittaessa nopealla aikataululla.

Sisäministeriö katsoo valtioneuvoston kannan mukaisesti, että unionilla tulee olla käytössään tehokkaita työkaluja laittoman maahantulon ja ihmiskaupan ennalta ehkäisyyn ja estämiseen. Samalla sisäministeriö painottaa, ettei EU-sääntelyllä tule millään tavalla voida rajoittaa jäsenvaltioiden omia kansallisia lainsäädäntö- tai muita toimia laittoman (mukaan lukien välineellistetyn) maahantulon torjumiseksi.

Samalla sisäministeriö korostaa tarvetta jatkoneuvotteluissa kiinnittää huomiota puheenjohtajan kompromissiehdotuksessa oleviin avoimiin oikeudellisiin kysymyksiin liittyen esimerkiksi oikeusperustaan, komissiolle ehdotettavan toimivallan siirron laajuuteen ja asianmukaisuuteen, toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden toteutumiseen sekä perusoikeuksien turvaamiseen.

Valtioneuvoston kannan mukaisesti sisäministeriö pitää tärkeinä aloitteita, joilla lisättäisiin rajavalvonnan ja laittoman maahantulon torjunnan ja palautusten tehokkuutta erityisesti tilanteissa, joissa vihamielinen toimija käyttää muuttoliikettä painostuskeinona ja aseena. Niin ikään on tärkeää hyödyntää laaja-alaisesti myös muiden politiikkasektorien tarkoituksenmukaiset EU-tason välineet ilmiön torjumiseksi.

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171 | kirjaamo.sm@govsec.fi | www.intermin.fi